Сторінка Робітничого Запомогового Товариства

ДУШЕВНА СЛІПОТА.

(Написав професор Я. Замковський.)

Найвищий акт зору — це здатність усвідомлювати те, що ми бачимо, причому наслідок цього є наші вчинки. Такий психічний душевний зір є не природженою здатністю, а наслідком звички, що її ступнево набувається, та вміння розбиратися у зорових враженнях. Новонароджені лише кілька ментів фіксують свічку, що горить в темній кімнаті; за 2-3 тижні вони дивляться на світло протягом кількох секунд і лише віком 5—6 тижнів дивляться довше на світло, що приваблює їх. Скільки вони ще не навчилися бачити, то неправильно проекціюють речі і, бажаючи піймати полумя свічки, хапаються за нижню частину останньої, бо на сітківці ока речі дають зворотний образ і свічка здається новонародженому обернутою полум'ям донизу. У дітей, що підростають, немає вірного уявлення про форму та положення речей і тому двохрічні діти, розглядаючи малюнки, часто тримають їх догори ногами, а п'ятирічні, малюючи по пам'яті речі або літери, зображають їх у зворотному вигляді, себто так, як вони відбиваються на сітківці. Лише шляхом досвіду ми навчаємося бачити — це підтверджують спостереження над особами, що осліпли за молодих років, або від народження і кому зір було повернено операцією тоді, коли вони вже розучилися бачити.

Спочатку вони не впізнають звичайнісіньких речей хатнього вжитку, напр., склянки, ложки, виделки тощо. Коли ж їм дати ці речі в руки, вони їх називають правильно, бо вони й раніше були їм знайомі через дотик.

З раннього литинства ми ступнево навчаємося розпізнавати речі, розріжняти людей, що оточують нас, і нагромаджувати зорові враження, що неначе складаються в окреме сховище, яке міститься в потиличних частках мозку. Звідти ми їх витягуємо в міру потреби. До душевного зору належить також здатність утворювати мисленно за допомогою нашого уявлення низку нових образів. Так, ми можемо, заплющивши очі, уявити собі як завгодно знайому нам річ, створювати нові образи, а також можемо мисленно надавати речам якої завгодно форми або незвичного для них положення. Наше уявлення має здатність витягувати з пам'яті ті образи, що відбилися і у сні. Іноді у нас перед очима раптом повстає яканебудь річ, що про неї ми й не згадували, — це є наслідком роздражнення зорових центрів не через око, а безпосередньо іншими центрами, що завідують слухом, смаком, нюхом тощо. Наприклад, яканебудь пісня може раптом викликати у нас низку спогадів і образів давнього минулого, запах якогонебудь газу може викликати картину газової атаки в особи, що зазнала колись її.

В мозку існує низка центрів, куди надходять наші здорові враження. Один з них сприймає лише зорові відчуття — світло чи колір — і центр цей зв'язаний з іншими центрами, завдяки яким ми сприймаємо нашою свідомістю все, що бачимо. Вони дають змогу переробляти здорові враження і передавати їх центрам руху й вищих почувань. Наслідком взаємовідносин цих центрів є рівні дії.

Коли зорові враження сприймається, але значіння їх людина собі не уявляє, то ми маємо справу з душевною сліпотою. Такий хорий бачить річ, може визначити її форму, але не може згадати, як вона зветься і для чого її призначено, хоч свідомість у нього збереглася. Так, хорий може визначити, що річ, яка є перед його очима — кругла і плеската, але не знає, що це — годинник. Вона бачить виделку, але не знає, для чого вона існує. Душевна сліпота здебільшого буває при поразках потиличної частки мозку. Випадки чисто душевної сліпоти бувають дуже рідко і звичайно супроводжуються також розладом у формі половинного обмеження поля зору обох очей.

Розріжнають ріжні форми душевної сліпоти залежно від того, яка група спогадів зникла. Так, коли зникає уявлення про речі, що їх називають, або до яких доторкаються, але при цім їх розпізнають зором, то ми маємо в цьому випадку "оптичну" (зорову) афазію.

Друга форма "алексія" виявляється в тім, що втрачається здатність називати літери й читати слова, але коли примусити хорого обводити літери пальцями, то він їх правильно називає. Спостерігається також душевна сліпота на кольори, причому всупереч звичайній сліпоті на кольори, хорий, що не може назвати кольору речі, правильно добирає до певного кольору всі відповідні тони. Відомі випадки природженої душевної сліпоти, коли дітям далеко лекше заучувати на память вірші за слухом, ніж самому прочитати їх з книги. Цікавий опис душевної сліпоти, що ступнево вражала одного хорого. До цього хорий мав на диво добру память і звернув увагу на ту обставину, що при кожному відвідуванні міста, де він народився і довго жив, вулиці і пам'ятники здавалися йому незнайомими, неначе він їх вперше бачив і лише ступнево він починав їх впізнавати. Далі він втратив здібність малювати і не пізнавав себе в зеркалі.

Експериментально душевну сліпоту викликають у тварин зруйнованням певних ділянок мозку. Так, ящірки і жаби після вирізання великих півкуль мозку не виявляють гострих розладів зору, але не примружують очей при подразненні останніх яскравим світлом і не втікають, коли їм загрожують будь-якою річчю. Собака, що їй вирізано зорові частини мозку, так само стає душевно сліпою. Спочатку вона лежить цілком байдужа до всього оточення і лише голод примушує її підводитися. Рухи її повільні і вона не скакає. Коли кликати її, вона не може йти в одному певному напрямку, а йде криво й косо, потикаючись на речі й людей не пізнаючи їх. Згодом вона стає рухливішою, краще розпізнає оточення, обминає перешкоди, менше натикається на речі, але назавжди перестає реагувати на яскраве світло, не моргає при яскравому освітленні очей, байдуже ставиться до всього оточення, не боїться загрози палицею і не виявляє жадних ознак, що вона усвідомляє те, що бачить. Оперовані голуби спочатку сидять байдуже і не клюють харчу. Згодом вони навчаються обминати перешкоди, але не беруть покладеного перед ними харчу і їдять тільки тоді, коли їм харч кладуть в рот.

Душевна сліпота, відріжняється від звичайної, що є наслідком поразки світлосприймального, або світлопровідного апарату ока, тим, що за останньої зберігають здатність відтворювати в памяті образи, що відбилися у свідомості, і створювати уявленням нові. Душевно-ж сліпі цілком позбавлені пам'яті і деякі втрачають також і уявлення. Тимто доля душевно хорих тяжча, ніж сліпих від народження, або тих, що осліпли від інших захорювань, бо сліпі від народження не усвідомляють якого блага вони позбавлені, а останні полекшують своє темне життя, відтворюючи в своїй пам'яті безліч образів, що відбилися, і жива їхня фантазія дає їм можливість яскравої творчости. Наприклад, Мільтон — автор "Втраченого і поверненого Раю" осліп до того, як написав цю надзвичайно сильну образами поему.

Душевні сліпі усвідомлюють, яке лихо спіткало їх і їх мучить неможливість пригадати забуті образи.

Поведінка душевно-сліпих так само відріжняється від поведінки инших сліпих. Тоді як звичайні сліпі чудово орієнтуються, мають порівнюючи певні рухи і іноді навіть без допомоги палиці /ходять по вулицях великих міст, душевно сліпі дуже погано орієнтуються навіть в тій кімнаті, де вони постійно мешкають, і безпорадно в ній блукають.

ЧОМУ ВИ НЕ Є ЩЕ ЧЛЕНОМ РОБІТНИЧОГО ЗАПОМОГОВОГО ТОВАРИСТВА?

Я ставлю це запитання до тих робітників і робітниць, які не є ще членами й членкинями Робітничого Запомогового Товариства. Я стрічаюся з такими не раз, балакаю й вони годяться зі мною, що РЗТ добре. Вони самі мені оповідають, що власними очима бачили, як РЗТ допомагає своїм членам, як воно відвідує їх, коли вони хорі, як допомагає родині по смерти члена.

— Чому-ж ви не стаєте його членами, коли годитеся й самі бачите, що воно добре?

— А я знаю? Може ще стану. — Так відповідає.

Здибався я з такими, що лежали хорі в шпиталі і дуже жалували, що не стали членами, поки були здорові. Казали, що як видужають, то тоді обовязково стануть.

Чи стали — не знаю. Вірю, що деякі стали, бо я бачив, що вони про своє горе оповідали мені з сльозами на очах. Бо коли коло них була скрутна година, коли вони не мали ні брата, ні свата, щоб відвідав їх в шпиталі з поломаними ногами чи руками, то вони почувалися дуже одинокими. До других приходять знайомі, товариші, а до них ніхто, хіба отак побічний хтось при нагоді запитає.

Переглядаю я фінансовий звіт за останній квартал Головного Заряду і бачу: $7,556.70 виплачено запомоги хорим членам РЗТ за три місяці — за липень, серпень і вересень. Виплачено $1,100.00 посмертного.

Таку величезну суму допомоги дістали члени й членкині наших організацій, ПОВЕРХ СІМ І ПІВ ТИСЯЧІ ДОЛАРІВ ДОПОМОГИ. А разом з посмертним дістали $8,656.70. Це за три місяці.

І коли я пригадую собі ті часи, як ми кожного концерту чи кожних зборів жебрали для хорих наших членів, яка то бідна була допомога, аж тяжко було її зібрати, як то тяжко було самому тому членові, якому ми збирали, дивитися, що отак на него колектують...

І зараз не один з робітників звертається до наших організацій за допомогою. І бачиш, що вона йому дуже потрібна, і коли запитаєш — а чи належите ви, товаришу, до робітничої організації, то почуєте — ні. А запитаєте — чому? — то тільки плечима здвигне.

Отут то і жаль дивитися на робітника й злість бере: ЧОМУ РОБІТНИК ЗА ЗДОРОВЛЯ САМ ПРО СЕБЕ НЕ ДБАЄ?

Бачив я вже й таких, що казали: "Коли я заслабну, чи мене покалічить, то просити до вас не прийду". А як заслаб, то плакав самотній так само, як і кожний инший.

Не вірю я таким "геройським" вигукам чоловіка, який не переживав ще чорних годин і йому здається, що йому на все наплювати й розтерти. Не вірю, бо я вже переконався.

І тому то я питаю кожного робітника, який не є членом РЗТ: Чому ви не є ще членом Робітничого Запомогового Товариства?

Коли ви мені відповідаєте, що з тих чи инших причин, що не мали ще часу подумати, що були в тяжкому "безгрішному" стані, що ви не дбаєте, як заслабнете — то я вам не вірю.

Я вірю в одно: поки ви здоровий — дбайте про забезпечення себе на чорний день. Бо ні над ким та чорна година не висить так на кожному кроці, як над робітником.

3-го листопада наше Робітниче Запомогове Товариство обходитиме семі роковини свого існування. І в той день кожний і кожна з вас повинні стати його членами!

Вінніпег, Ман. Старий член.

КАЛІЧИТЬ РОБІТНИКІВ ПРИ ПРАЦІ

Відвідуючи в шпиталях хорих членів РЗТ, бачу, що величезний процент тих українських робітників, що опинилися в шпиталях — це робітники покалічені: у фабриках, лісах, на залізницях чи при инших роботах. Не говорю лише про членів РЗТ, але говорю про робітників загально. Дуже мало найдете таких, що захоріли якоюсь "природною" слабістю. Ба навіть і ті слабости, як ревматизм, простуда, сухоти і т. ин., коли почнеш розпитувати про причини — то знову таки побачиш, що причиною є умовини праці й життя.

Коли ви заглянете до вінніпеґських шпиталів: Дженерал, Сейнт Бонифейс, Місерекордія, Кінґ Едвард, Вікторія, чи инших, то всюди побачите українських робітників — покалічених і хорих. Але найбільше покалічених.

Розпитую одного: працював коло будови електровні в Севен Систерс Фалс. Працює там коло пять соток робітників. Дрилюють і зривають камінь. Робота дуже небезпечна, каліцтва на порядку дня. Там і шпиталь є, в якому перевяжуть побиті пальці на ногах чи руках і вигонять до роботи. Платять по 35 центів на годину, з того відтягають $1.00 на день за харчі, потім на доктора, коли-ж ще купиш в компанийному склепі одяг, а ще до того як через дощ кілька днів в місяці не виробиш — то нічого тобі й не залишиться.

В одному лише Сейнт Бонифейс шпиталі з тої місцевости є щось 16 покалічених робітників.

Ось лежить товариш. Камінь впав на ногу, зломив кість близько пахвини. Зробили операцію, зцементували ногу. Вже поверх два тижні лежить так нерухомо. А скільки ще прийдеться лежати? А як буде нога потім?

Такі питання турбують робітника. Бо, каже, деякі повиходили вже були з шпиталю, й знову повертали, бо не позагоювалися рани...

Рани! Скільки-ж їх? Рани в ногах, а ще більші коло серця. Он одного робітника вдарило у фабриці. Зрушило цілу нервову систему. Там де вдарило — загоїлося, вже почав виздоровлювати, вийшов з шпиталю до дому, але потім знову пішов до шпиталю, бо біль дійшов до серця. І постепенно почав гаснути й згас. А потім ще не вірять, що він вмер від покалічення, ріжуть, дошукуються, може-б не заплатити компензейшин.

І так на кожному кроці життя робітника в небезпеці. В лісі — ломака, у фабриці — машина, на залізниці — залізяка, в копальні — камінюка. Всі вони чигають на голову, на ноги, на спину робітника.

А чому? Хіба вони такі злі? Ні, але такі умовини праці. Там ніхто не дбає про забезпечення робітника, там наганячі дбають про зиски капіталіста і гонять робітником, як худобиною.

Чому-ж робітник йде працювати? Мусить, бо хоче їсти, бо родина його хоче їсти. Мусить йти, рвати, кидатися під наглядом формана, калічити себе й товариша.

Такі умовини. І проти них треба боротися. А боротися можна тільки організовано. Отже треба організуватися в трейд-юнійні, політичні та освітні організації.

Треба також ставати членами Робітничого Запомогового Товариства, бо воно дає робітникові допомогу в часі каліцтва й слабости, воно перше спішить йому з цею допомогою.

В семі роковини РЗТ, які святкуватимем 3-го листопада, ставайте членами Робітничого Запомогового Товариства!

Опікун.

Товариші! Відновляйте передплату на "Українські Робітничі Вісти"!

С. ГОПНЕР

ПІД ПРАПОРОМ СВІТОВОЇ ПРОЛЄТАРСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

(Продовження.)

Ці й багато інших традицій протягом довгого часу не дозволяли комуністичним партіям стати міцно на ноги. Перелом настає після V. всесвітнього конгресу Комінтерну. На цім конгресі в зв'язку із смертю Володимира Ілліча, ленінізмові та справі більшовизації партій надається виключної уваги. Наступний після конгресу, V. поширений пленум Комінтерну (березень-квітень 1925 р.) опрацьовує докладні тези про більшовизацію Комінтерну.

Тези ці констатують непорушний зв'язок марксізму та ленінізму, перелічують все те нове, що Ленін приніс в науку Маркса, і позначають теоретичні помилки, що мали місце в таборі комуністів.

У цих саме тезах подається цілу низку організаційних вказівок, вироблених на засадах досвідів старої більшовицької партії.

Однак, переведення в життя цих директив зустріло величезні перепони на своїм шляху в умовах повоєнної Европи. Перш за все треба згадати, що ціла низка партій працює протягом низки років в умовах підпілля. Безупинний терор, поліцейські репресії, арешти й труси систематично дезорганізують партійні організації. В умовах нелегальних живуть комуністичні партії Італії, Болгарії, Румунії, Югославії, Угорщини та Польщі.

На момент VI. конгресу Комінтерну ціла третина складу італійської комуністичної партії опинилася у в'язниці. На Сході — в Китаю та Індонезії щодо комуністів вживають політики лютого фізичного винищування; в Японії та Кореї за приналежність до комунізму карають на смерть; в Індії за одну подорож до Москви вирікають довгорічне ув'язнення.

Але є низка партій, що офіційно працюють легально, вірніше, напівлегально. До них належать, перш за все, комуністичні партії Німеччини, Франції, Англії та Америки. Однак, в цих умовах комуністам надзвичайно важко організувати роботу на підприємствах, бо отверте визнання себе за комуніста тягне за собою створення такої ворожої атмосфери, в якій робітникові надзвичайно важко лишатися на роботі. Фактично не можна говорити про повну легальність комуністичних партій, де-б там не було, умови їх роботи можна, в кращому разі, назвати напівлегальними.

В таких країнах, як Польща та Німеччина, соціял-демократи не соромляться виказувати комуністів поліції. У Франції та Польщі створюються провокаційні осередки, що неправдиво називають себе комуністичними осередками, при чому деякі з них виступають під прапором троцькізму.

Зважаючи на все це, переведення в життя реорганізації партії на базі фабрично-заводських осередків натрапляє на незлічимі труднощі. Тимчасом в період поміж 1925—27 р. р. по всіх комуністичних партіях провадиться жваву роботу щодо переборення цих перепон і зміцнення пролетарської бази партії. VI. конгрес Комінтерну міг уже констатувати, що в таких країнах, як Німеччина, Польща, Італія (в останній — не зважаючи на важкі умови підпільної роботи) і Фінляндія є значні успіхи в царині організації заводських осередків: можна говорити й про деякі успіхи французької комуністичної партії, хоча в цій партії до нині вуличні осередки, тобто осередки поза підприємствами, ростуть значно успішніше, ніж осередки заводські.

Загалом майже всі партії Комінтерну розпочали діяльну перебудову всієї своєї роботи на принципі організації осередків по підприємствах.

Яке велике значіння має ця реорганізація, свідчать численні факти. Для досить нечисленної, та все-ж широко впливової англійської компартії, наприклад, заводські осередки відограли виключно велику ролю підчас страйку гірників. На думку англійських товаришів, коли-б не ця база на підприємствах, то компартії не пощастило-б так довго керувати згаданим страйком. Інший приклад того, яке величезне значіння мають заводські осередки, — це цікавий факт, що його розповідав представник Комуністичної Партії Італії на VI. поширенім пленумі ВККІ. Виявляється, що, коли Комуністична Партія Італії була ще легальною, і членів її не притягали до відповідальности за приналежність до компартії, то все таки до такої відповідальности притягли тих комуністів, що належали до заводських осередків. І коли партія запитала владу, чому переслідують комуністів, що належать до заводських осередків, то головний прокурор пояснив, що за законом італійської держави кожний громадянин має право бути членом першої-ліпшої політичної партії. Але держава не може погодитись на існування комуністичних заводських осередків, бо "заводські осередки компартії порушують основи державного ладу".

Таким чином, буржуазія прекрасно оцінила цю методу роботи. Італійську компартію, що працює в умовах фашістського терору, безперечно, було-б давно цілком або майже цілком знищено, коли-б вона не побудувала свою роботу на базі виробничих осередків.

Друге важливе завдання більшовизації компартії — це правильна постановка роботи в профспілках. Ми знаємо, що від часу II. конгресу Комінтерну на ігнорування роботи в профспілках грішив "лівий" ухил комунізму. Оскільки "лівий" ухил зазнав у Комінтерні рішучої поразки, на роботу в профспілках усі секції Комінтерну звертають тепер значно більше уваги. Наслідком роботи комуністів у профспілках (особливо в Німеччині, Франції та Англії) є успішний розвиток лівого крила трейд-юнійного руху.

(Далі буде.)

НА СКЛАДІ РОБІТНИЧО-ФАРМЕРСЬКОЇ КНИГАРНІ

ви завжди дістанете найкращі і найновіші книжки: оповідання, повісти, романи, наукові, економічні, соціяльні і ин.

У НАС Є:

Багатий вибір театральних підручників для великих і малих драмгуртків;

Найновіші журнали з Радянської України;

Ріжні ноти для хорів і сольоспівів;

Ріжні музичні інструменти;

Перуки, мальовидла, все потрібне для драмгуртків;

Грамофонні рекорди й грамофони.

Разом з книгарнею міститься ІНФОРМАЦІЙНЕ І ФІНАНСОВЕ БЮРО, яке дає всякі поради, виконує ріжні припоручення, пересилає гроші до старого краю, вибірає афідейвіти, продає шифкарти.

Обслуга ТОЧНА Й ДЕШЕВА.

Можете самі переконатися.

Пишіть на адресу:

WORKERS AND FARMERS BOOK STORE

або

INFORMATION & FINANCIAL BUREAU

600 Selkirk Ave., Winnipeg.